

23.4

ONSDAGSSERIEN 14

Musikhuset kl. 19.00

Dima Slobodeniouk, dirigent

Johannes Piirto, piano

Tapiola Kammarkör, instud. **Hannu Norjanen**

J. S. Bach-Webern: Ricercar ur "Musikalisches Opfer" 7 min

Igor Stravinsky: Konsert D-dur för stråkorkester 12 min

I Vivace

II Arioso (Andantino)

III Rondo (Allegro)

Igor Stravinsky: Konsert för piano och blåsinstrument 18 min

I Largo – Allegro

II Largo – Listesso tempo ma poco rubato

PAUS 20 min

J. S. Bach-Berio: Contrapunctus XIX 8 min

Igor Stravinsky: Psalmsymfoni för kör och orkester 22 min

I Exaudi orationem meam, Domine (Herre, hör min bön)

II Expectans expectavi Dominum (Tåligt väntar jag på Herren)

III Alleluja, laudate Dominum (Halleluja! Prisa Herren)

Paus ca kl. 19.55. Konserten slutar ca kl. 20.50.

J. S. BACH (1685–1750) – A. WEBERN (1883–1945): RICERCAR

Johann Sebastian Bach besökte hovet i Potsdam år 1747 och improviserade där i "gammal stil" för Fredrik den store över ett tema som denne givit honom. Samma år sände Bach till kungen en "Musikalisk offergåva" över detta tema med dedikationen "Regis Jussu Cantio Et Reliqua Canonica Arte Resoluta" (RICERCAR).

Höjdpunkten i verket är en 6-stämmig fuga (Ricercata), med vilken Bach ville bevisa livskraften i den gamla kontrapunktiska tekniken. Det är ingen tillfällighet att Anton Webern i sin sena seriella produktion tog fasta på just denna sats och arrangerade den för orkester år 1935. Webern betonade temats originella intervallförhållanden genom att spjälka upp fugans sex stämmor i korta repliker för olika instrument. Han ville bevisa hur modern Bach på sin tid var och fortfarande är som kompositör. Arrangemangets aforistiska uttryck tillhörde Wienskolans stil men i den hägrar också en romantisk Bachuppfattning som verkligen hedrar Bach i högsta grad.

IGOR STRAVINSKY (1882–1971): KONSERT D-DUR FÖR STRÅKORKESTER

Concerto en Ré blev färdig i Förenta staterna 1946 och skrevs för Paul Sacher och Basels kammarorkester. Konserten hör till Stravinskys sista historiskt inriktade verk. Stravinsky har här hållit sig till ett förenklat grepp och en balettlänkande lek med kinetiska rytmer – med Bachs Brandenburgkonserter som förebild.

I första satsen (Vivace) kolliderar dur- och mollackord glatt gnisslande med varandra. Den långsamma satsen (Arioso: Andantino) har ett överraskande traditionellt harmoniskt språk men dess gungande rytmer och behagfullt slingrande melodi följer också någonting klokt och oförutsett. Finalrondot (Allegro) sjuder däremot av ilsken energi. Perpetuum mobile-rörelsen avbryts allt som oftast och gör ömsinta avvikelser och den febrila laddningen urladdas först alldeles i slutet.

IGOR STRAVINSKY: KONSERT FÖR PIANO OCH BLÅSINSTRUMENT

År 1923 komponerade Stravinsky en oktett för blåsinstrument vars grafiska linjer och klara färger bildade ramen för konserten för piano och blåsinstrument som kom till ett år senare. Det tresatsiga verket gestaltades i nyklas-

sisk stil vilket i detta fall också innebar ett ironiskt förhållande till forna förebilder.

Första satsen påminner om barockens franska uvertyrer (långsam-snabb-långsam). I början (Largo) finns en dyster värdighet i de punkterade rytmerna, men pianisten kommer igång först i den snabba delens (Allegro) ballettmässigt skuttande intervall. Pianot flaxar etydligt upp och ner i skalor och det känns nästan som om det gled över i ragtime då det långsamma öppningsmotivet (Maestoso) återkommer.

Som motvikt är den långsamma satsen (Larghissimo) lugn och känslösam med Stravinskys mått mätt. Blåsinstrumenten introducerar mörka färger som lockar rapsodisk figurering ur pianot. Finalen är en motorisk segermarsch dekorerad med fanfarer och uppblandad med jazzrytmer och cabaretmelodier. Musiken rusar iväg som en barocktoccata och speglar maskintidsålderns optimism. Den begränsas bara av en liten påminnelse om någonting koralmsligt och seriöst före slutruschen.

J. S. BACH – L. BERIO (1925–2003): CONTRAPUNCTUS XIX

Die Kunst der Fuge BWV 1080 är Johann Sebastian Bachs sista verk och det blev ofullbordat. Samma fugafragment ingår också i Luciano Berios sista verk. I sitt arrangemang av Bachs Ricercare strävade Anton Webern efter

en melodi som splittrats med klangfärger medan Berio i sitt arrangemang av Contrapunctus (2001) eftersträvar färger med italiensk prägel, mild sfumato och svala schatteringar.

Berio har dedicerat sitt arrangemang till minnet av dirigenten Giuseppe Sinopoli. Med en ensemble bestående av 23 musiker skapar Berio mörka men varma färger där man urskiljer pikanta nyanser på saxofon och harpa. Betoningen på blåsinstrument är också en hänvisning till Bachs orgel. Berio ville inte komplettera Bachs ofullbordade fuga utan för i slutet samman stämorna i en B-A-C-H-konstellation, ett slags dissonant amen.

IGOR STRAVINSKY: PSALMSYMFONI FÖR KÖR OCH ORKESTER

I sin Psalmsymfoni ger Stravinsky inte psalmerna någon personlig tolkning. Det finns inga färgstarka beskrivningar i musiken av Skaparens underverk.

Första satsen kommer i gång med skarpa stötar i orkestern. Därefter följer dekorativa motiv för blåsinstrumenten. Oboen presenterar andra satsens fugatema och med det förenar sig de övriga blåsinstrumenten och slutligen kören. Den långsamma introduktionen till den tredje och mest omfattande satsen är den del av symfonin som kom sist till. Det är den som svarar på frågan som uppkommer i den föregående satsen. Blecket, stråkarna och två pianon startar ett energiskt och rytmiskt Allegro. Detta avsnitt ger symfonin sce-

nisk glans som emellertid drar sig tillbaka för den långsamma avslutande delen. Verket slutar med en monumental coda där en Laudatehymn vandrar mot evigheten värdigt, orubbligt och ceremoniellt.

Antti Häyrynen

DIMA SLOBODENIOUK

Dima Slobodeniouk utnämndes i februari 2013 till musikchef för Galiciens symfoniorkester. Han har varit konstnärlig ledare för Musikfestspelen Korsholm och för Uleåborgs symfoniorkester 2005–2008.

Slobodeniouk inledde sina dirigentstudier vid Sibelius-Akademien. Han studerade i Atso Almilas dirigentklass 1996–1998, varefter han förutom av Almila också fick undervisning av Leif Segerstam och Jorma Panula. Han har också studerat för Esa-Pekka Salonen och Ilja Musin. Han avlade sitt dirigentdiplom år 2001 mest högst möjliga vitsord.

Under säsongen 2013–2014 uppträdde Slobodeniouk med Viktoria Mullova och Orchestre Philharmonique de Radio France. Han gästdirigerar också bl.a. med Holländska radioorkestern, Luzerner Sinfonieorchester, Orchestre Philharmonique de Monte Carlo, Helsingfors stadsorkester och Tapiola Sinfonietta.

Dima Slobodeniouk har spelat in musik av bl.a. Sebastian Fagerlund med Göteborgs Symfoniker för skivbolaget BIS.

JOHANNES PIIRTO

Johannes Piirto inledde sina studier vid Sibelius-Akademins ungdomsavdelning 2004 och flyttade till solistiska avdelningen 2011. Studierna leddes av Jussi Siirala, Matti Raekallio, Antti Siirala och Liisa Pohjola. Piirto studerar även komposition för Tapio Tuomela och orkesterdirigering för Jorma Panula.

Piirto har fått priser vid många inhemska och internationella tävlingar: pianotävlingen Dorothy MacKenzie Artist Recognition Scholarship Awards i New York 2008 samt den internationella Maj Lind-pianotävlingen i Helsingfors 2012.

Johannes Piirto har uppträtt bl.a. vid musikfestivalerna i S:t Michel och i Mänttä, Sommarkonserterna i Ekenäs, festivalen Klang i Kyrkan!, Cziffrastiftelsens festival i Wien samt i Schweiz och USA. Han har spelat kamarmusik bl.a. med Natalia Gutman, Kaija Saarikettu och Alexander Chaushian. Piirto har uppträtt som solist med orkester i Vasa, S:t Michel och Björneborg. Under denna säsong uppträder han som solist med bl.a. Tammerfors stadsorkester och Åbo filharmoniska orkester, samt vid piano-festivalen i Esbo.

TAPIOLA KAMMARKÖR

Tapiola Kammarkör höll sin debutkonsert år 1984. Körens konstnärliga verksamhet består dels av egna konsertproduktioner, dels av konserter på uppdrag av professionella orkestrar och musik-

festivaler samt av musikbeställningar och skivprojekt som sträcker sig över flera år.

Tapiola Originals är en internationell samling beställningsverk av kompositörer från länderna kring Östersjön. Nationalbiblioteksprojektet dokumenterar musik av centrala inhemska körtonsättare. Därtill har kören deltagit i skivinspelningar av finländska operor med Finlands Nationaloperas orkester, Radions symfoniorkester och Helsingfors stadsorkester. Kören har även framfört stora verk av tonsättare från barocken och klassicismen under ledning av ett flertal utländska stjärndirigenter: Peter Schreier, Harry Christophers, Roy Goodman och Paul Hillier.

De flesta av körens inspelningar har fått inhemska skivpris. Körens Penderecki- och Sibelius-skivor ingår som "benchmark-skivor" i Gramophone Classical Good CD Guide, en förteckning över världens bästa skivinspelningar som publiceras av tidskriften Gramophone. Hannu Norjanen har varit konstnärlig ledare för kören sedan 1998.

RADIONS SYMFONIORKESTER

Radions symfoniorkester (RSO) är Oy Yleisradio Ab:s orkester med uppgift att producera och befrämja finländsk musikkultur. Orkesterns nye chefsdirigent är Hannu Lintu.

År 1927, ett år efter Rundradiobolagets grundande, bildades en tiomanna ensemble som utvidgades till en full-

talig symfoniorkester på 1960-talet. Orkesterns tidigare chefsdirigenter är Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste och Sakari Oramo. Saraste och Oramo är RSO:s hedersdirigenter.

Den nya inhemska musiken utgör en viktig del av RSO:s repertoar. Varje år uruppför orkestern ett flertal verk som beställs av Yle. Till RSO:s uppdrag hör också att göra friköpta inspelningar av all inhemsk orkestermusik. Under spelåret 2013–2014 uruppför orkestern sex inhemska verk som Yle beställt.

RSO har spelat in på skiva musik av bl.a. Eötvös, Nielsen, Hakola, Lindberg, Saariaho, Sallinen, Kaipainen och Kokkonen samt premiärskivinspelningen av Armas Launis' opera *Aslak Hetta*. Orkesterns inspelningar har fått betydande pris bl.a. av BBC Music Magazine och Académie Charles Gros. Skivan med Lindbergs och Sibelius violinkonserter (Sony BMG) där solostämman spelas av Lisa Batiashvili fick MIDEM Classical Award 2008. Samma år valde New York Times orkesterns andra Lindbergskiva till årets skiva.

RSO turnerar regelbundet på olika håll i världen. Under spelåret 2013–14 åker orkestern ut på turné i Mellaneuropa under Hannu Lintus ledning.

RSO:s radiokanal är YLE Radio 1 som radierar alla orkesterns konserter. I allmänhet sänds både de inhemska och utländska konserterna direkt. På webbsidan yle.fi/rso kan konserterna avnjutas live med hög upplösning.